

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 30. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 4. juna 2008. godine, i na 19. sjednici Doma naroda, održanoj 23. jula 2008. godine, usvojila je

OKVIRNI ZAKON

O SREDNJEM STRUČNOM OBRAZOVANJU I OBUCI U BOSNI I HERCEGOVINI

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Zakona)

Ovim zakonom utvrđuju se principi organizacije srednjeg stručnog obrazovanja i obuke, institucije, osnovna pitanja nastavnih planova i programa, standardi ocjenjivanja i ispiti, pitanje autonomije škola, osnova upravljanja i finansiranja i druga pitanja značajna za rad i razvoj srednjeg stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini.

Član 2.

(Definicije)

Definicije korištene u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) Srednje stručno obrazovanje i obuka predstavljaju integralni dio obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini koje osigurava sticanje vještina i znanja iz određenih zanimanja i osnovu kontinuirane obuke s ciljem aktivnog uključivanja u proces rada ili nastavka daljnjeg obrazovanja a podrazumijeva različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja kroz početno kontinuirano, redovno ili vanredno obrazovanje i obavljanje prakse a obuhvata i stručnu obuku djece i odraslih lica.
- b) Institucija srednjeg stručnog obrazovanja i obuke je srednja škola organizirana kao srednja tehnička i stručna škola, umjetnička škola, škole posebne namjene i druge vrste škola koje ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti obrazovanja u skladu s ovim i drugim odgovarajućim zakonima i podzakonskim aktima u Bosni i Hercegovini kojim se detaljnije uređuje djelatnost srednjeg obrazovanja (u daljnjem tekstu: škole).
- c) Klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku je akt kojim se utvrđuju porodice zanimanja, dužina školovanja, nivo i oblik obrazovanja i vrsta škole. Klasifikacija se, prema potrebi, strukturira i revidira u skladu s kretanjem na tržištu rada i usaglašava s evropskom praksom i evropskim kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija za obrazovanje) inicira i predlaže nadležnim obrazovnim i drugim vlastima strukturiranje i revidiranje klasifikacije zanimanja.
- d) Nadležne obrazovne vlasti u smislu ovog zakona su institucije utvrđene članom 1. stav 3. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 18/03), (u daljnjem tekstu: nadležne obrazovne vlasti).

Član 3.

(Ciljevi srednjeg stručnog obrazovanja i obuke)

Osim općih ciljeva obrazovanja definiranih Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini u okviru srednjeg stručnog obrazovanja i obuke se:

- a) osigurava pod jednakim uslovima učeniku pravo na srednje stručno obrazovanje i obuku u skladu s vlastitim interesovanjem i sposobnostima;
- b) pruža učeniku podrška u izboru odgovarajućeg zanimanja i integriranju u društveni život;
- c) razvija svijest učenika o potrebi za daljnjim obrazovanjem i obukom;
- d) osiguravaju uslovi za razvoj i promociju tradicionalnih zanata;
- e) usklađuje potreba sa zahtjevima i kretanjima na tržištu rada;
- f) dovodi stručno obrazovanje i obuka na nivo obrazovanja kao u zemljama članicama Evropske unije.

DIO DRUGI - ORGANIZACIJA SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA I OBUKE

POGLAVLJE I. PRINCIPI OSNIVANJA I ORGANIZACIJE

Član 4.

(Osnivanje, registracija institucija srednjeg stručnog obrazovanja i obuke)

- (1) Nadležne obrazovne vlasti, u skladu s ovim zakonom i drugim odgovarajućim zakonima i podzakonskim aktima, reguliraju pitanje organiziranja, registracije i osnivanja škola navedenih u članu 2. stav (1) tačka b) ovog zakona.
- (2) Zakonski i podzakonski akti iz stava (1) ovog člana obavezno uključuju pitanja osiguravanja uslova za obavljanje praktične obuke i rada koja se može odvijati u školskim radionicama za praktičnu obuku i u radnim prostorima drugih pravnih lica na osnovu ugovora ili sporazuma o saradnji. Podzakonski akti posebno sadrže uslove vezane za obavljanje praktične obuke za izučavanje tradicionalnih zanata.
- (3) Zakonski i podzakonski akti posebno uključuju i uslove za stručno obrazovanje i obuku odraslih koji se odnose na nastavak profesionalnog obrazovanja, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju i druge aktivnosti koje osiguravaju kontinuirano/cjeloživotno učenje a uključuju pravila o uspostavljanju službenog registra izdatih diploma i certifikata.

Član 5.

(Usaglašavanje potreba sa tržištem rada)

- (1) Nadležne obrazovne vlasti osigurat će da se potrebe i zahtjevi tržišta rada usaglašavaju s potrebom osnivanja i organizacije institucija za stručno obrazovanje.
- (2) Da bi se osigurale veze između srednjeg stručnog obrazovanja i obuke i tržišta rada, na nivou entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, osnivaju se tripartitna savjetodavna vijeća koja imaju savjetodavnu ulogu a u čiji sastav se uključuju predstavnici poslodavaca, sindikata i nadležnih obrazovnih vlasti.
- (3) Ministarstvo civilnih poslova BiH koordinira zajedničke sastanke predstavnika tripartitnih vijeća koji se sastaju redovno a najmanje jednom godišnje.

POGLAVLJE II. DUŽINA ŠKOLOVANJA, IZBOR I PRELAZAK UČENIKA

Član 6.

(Dužina školovanja)

- (1) Srednje tehničke, umjetničke i škole posebne namjene i druge škole koje ispunjavaju uslove određene klasifikacijom zanimanja u pravilu provode četvorogodišnji nastavni plan i program za sticanje stručnog zvanja koje omogućava nastavak obrazovanja u visokoškolskim ustanovama.

(2) Stručne-zanatske škole imaju u pravilu trogodišnji nastavni plan i program za sticanje odgovarajućeg zanimanja.

(3) U skladu sa zahtjevima tržišta rada, nadležne obrazovne vlasti mogu utvrditi za obavljanje manje složenih i jednostavnih poslova obrazovanje i obuku kraće od tri godine, kao i vrstu stečene kvalifikacije prema srodnom zanimanju.

Član 7.

(Izbor škole i prelazak učenika)

(1) Roditelj i dijete imaju pravo izbora škole i zanimanja pod uslovom da dijete ispuni kriterije koje su propisale nadležne obrazovne vlasti.

(2) Nadležne obrazovne vlasti za svaku školsku godinu prave plan upisa u prve razrede škola uzimajući u obzir potrebe tržišta rada.

(3) Učenici mogu nastaviti svoje školovanje u bilo kojem mjestu u Bosni i Hercegovini.

(4) Uslove za prelazak iz škole u školu različitog zanimanja ili nivoa obrazovanja utvrđuje odlukom nadležni ministar.

POGLAVLJE III. NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI

Član 8.

(Razvoj i sadržaj nastavnih planova i programa)

(1) Nastavni planovi i programi za srednje stručno obrazovanje i obuku sastoje se od zajedničkog jezgra sastavljenog u skladu s Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, planova i programa za stručne predmete i dijela nastavnog plana i programa koji se osmišljava u školama.

(2) Nastavni plan i program za srednje stručno obrazovanje i obuku donosi nadležni ministar.

(3) Nastavni plan i program razvija se koliko god je to moguće primjenom modularne metodologije.

(4) Nastavnim planom i programom posebno se utvrđuju svrha, ciljevi i zadaci programa, nastavni predmeti i sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, godišnji i sedmični broj sati nastave, praktične obuke, broj sati za svaki predmet, didaktički i drugi uslovi za izvođenje nastavnog plana i programa.

(5) Dio nastavnih predmeta i sadržaja, utvrđenih nastavnim planom i programom, može se, osim na jezicima konstitutivnih naroda u BiH, izvoditi i na nekom od svjetskih jezika uz odobrenje nadležnog ministarstva.

(6) Obrazovanje djeteta pripadnika nacionalne manjine ostvaruje se prema odredbama Zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 12/03) na jeziku i pismu nacionalnih manjina u skladu s odredbama ovog i drugih zakona kojima se uređuje obrazovni sistem u Bosni i Hercegovini.

(7) Obrazovanje djece s posebnim potrebama ostvaruje se prema prilagođenim programima srednje stručne škole, koje donose nadležne obrazovne vlasti.

Član 9.

(Primjena, praćenje i poboljšavanje nastavnog plana i programa)

(1) Agencija za obrazovanje nadležna je za praćenje, evaluaciju i poboljšanje zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa za srednje stručno obrazovanje i obuku i predlaganje modularnih nastavnih planova i programa za stručne predmete.

(2) Dio nastavnog plana i programa koji se izrađuje u školama ne sadrži više od 30% sveukupnog nastavnog plana i programa.

(3) Dio nastavnog plana i programa za svaki stručni predmet, na prijedlog stručnog aktiva, utvrđuje nastavničko vijeće škole, a odobrava nadležni ministar.

(4) Prilikom osmišljavanja nastavnog plana i programa uzimaju se u obzir potrebe lokalnog tržišta rada.

POGLAVLJE IV. OCJENE I ISPITI

Član 10.

(Standardi za ocjenjivanje)

- (1) Standard i kvalitet obrazovanja i obuke u okviru srednjeg stručnog obrazovanja i obuke, uključujući obrazovanje i obuku odraslih, prati Agencija za obrazovanje i nadležni organ za obrazovanje u okviru svojih nadležnosti.
- (2) Agencija za obrazovanje, u saradnji s nadležnim ministarstvima, bavi se uspostavljanjem standarda za rezultate učenja učenika i ocjenjivanje stepena njihovog uspjeha, uključujući i završni/maturski ispit, organizira eksterno ocjenjivanje škola, provodi istraživanja u oblasti ocjenjivanja s ciljem da procijeni razvoj i predstavi rezultate istraživanja, savjetuje nadležne obrazovne vlasti u pogledu propisanih standarda i njihove primjene, pruža pomoć u pogledu priznavanja domaćih diploma i certifikata u stranim zemljama, pokreće i prati proces strukturiranja i klasifikacije zanimanja i provodi druge aktivnosti koje se tiču primjene standarda.

Član 11.

(Završni ispit/matura)

- (1) Uspjeh učenika ocjenjuje se kontinuirano.
- (2) Srednje stručno obrazovanje i obuka završavaju se polaganjem završnog ispita/mature.
- (3) Pravila i procedure ocjenjivanja i ispitivanja određuju nadležne obrazovne vlasti u skladu sa standardima dostignuća učenika i ocjenjivanja stepena njihovog uspjeha koji je utvrdila Agencija za obrazovanje.

DIO TREĆI - AUTONOMIJA, UPRAVLJANJE I FINANSIRANJE ŠKOLA

POGLAVLJE I. AUTONOMIJA

Član 12.

(Autonomija škole)

U skladu s Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini i ovim zakonom, škole uživaju autonomiju što posebno podrazumijeva slobodu škole da izrađuje i realizira obrazovne sadržaje prema zahtjevima lokalnog tržišta rada.

Član 13.

(Udruživanje škole)

- (1) Autonomija škole ogleda se i u pravu škola da se, s ciljem ostvarivanja zajedničkog interesa, razvoja međusobne saradnje i novih oblika obrazovnog rada, udružuju u jednu ili više zajednica srednjih škola (u daljnjem tekstu: Zajednica), s tim da svaka škola zadržava svojstvo pravnog lica.
- (2) Ove zajednice formiraju se isključivo s ciljem uspostavljanja profesionalne saradnje, razmjene iskustava u pogledu dogovora o nastavnim planovima i programa, nastavnim metodama i ostalim aktivnostima koje su vezane za unapređenje nastavnog procesa.
- (3) Škole koje formiraju zajednicu svoja međusobna prava reguliraju ugovorom. Zajednica može imati svojstvo pravnog lica uz uslov da škole usvoje statut zajednice kojim reguliraju način rada, sjedište, prava, obaveze i sva druga pitanja vezana za funkcioniranje zajednice kao pravnog lica.

Član 14.

(Registracija zajednice)

Zajednice se registriraju u skladu s ovim zakonom kod Ministarstva civilnih poslova BiH koje, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi Pravilnik o pravilima i načinu registracije zajednica srednjih škola u Bosni i Hercegovini.

POGLAVLJE II. UPRAVLJANJE

Član 15.

(Organi upravljanja)

- (1) Školom upravlja školski odbor, rukovodi direktor škole koji je izabran i djeluje u skladu s čl. 50. do 52. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.
- (2) Osim navedenih organa, škola osniva Vijeće roditelja i Vijeće učenika i druge stručne organe u skladu s čl. 53., 54. i 55. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Član 16.

(Školski odbor)

- (1) Školski odbor nadležan je za utvrđivanje i provođenje politike škole, opće upravljanje radom škole i efikasno korištenje materijalnih i ljudskih resursa. Školski odbor usvaja statut/pravila škole kao i druge propise kojima se reguliraju prava i obaveze osoblja i učenika.
- (2) Članovi školskog odbora biraju se u skladu sa zakonom propisanim procedurama među zaposlenima u školi, osnivačima škole, roditeljima, predstavnicima lokalne zajednice i tržišta rada.
- (3) Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice.
- (4) Obavljanje dužnosti članova školskog odbora je dobrovoljno i besplatno.

Član 17.

(Direktor škole)

- (1) Direktora javne škole imenuje školski odbor u skladu sa statutom/pravilima škole i odgovarajućim zakonima koje donose nadležne obrazovne vlasti koji uključuju i reguliranje mandata direktora.
- (2) Direktor je odgovoran za rukovođenje školom i za vođenje pedagoških i aktivnosti obuke u školi.

Član 18.

(Savjetodavno vijeće)

- (1) Svaka škola formira savjetodavno vijeće. Savjetodavno vijeće izabrano je od predstavnika lokalnog tržišta rada koje je u vezi s obrazovanjem određenih profila zanimanja.
- (2) Savjetodavno vijeće pomaže školi u planiranju sadržaja njenih programa, savjetuje školu o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomaže jačanju veza između škole i lokalnog tržišta rada. Sastav savjetodavnog vijeća i procedure imenovanja njegovih članova regulira se statutom škole.
- (3) Obavljanje dužnosti članova savjetodavnog vijeća je dobrovoljno i besplatno.

POGLAVLJE III. FINANSIRANJE I RAZVOJ

Član 19.

(Obaveze osnivača i izvori finansiranja)

- (1) Osnivač škole obavezan je da osigura osoblje, prostor i opremu koji omogućavaju funkcioniranje škole u skladu sa ciljevima ovog zakona.
- (2) Sredstva za rad škola mogu se osiguravati iz budžeta lokalnih zajednica i drugih izvora.

Član 20.

(Pravo obavljanja komercijalnih djelatnosti)

- (1) Škole mogu obavljati komercijalne djelatnosti, naročito u kontekstu stručne obuke. Komercijalne djelatnosti odobrava školski odbor na osnovu plana nastavničkog vijeća, uz saglasnost nadležnog ministarstva.

(2) Škola raspolaže prihodom ostvarenim od komercijalnih djelatnosti i koristi ga za svoje potrebe u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti finansija i odgovarajućim školskim propisima.

Član 21.

(Organiziranje obuke odraslih)

(1) Škole mogu organizirati obuku odraslih u okviru svojih registriranih djelatnosti uz saglasnost nadležnih obrazovnih vlasti. Nadležni ministar donosi nastavni plan i program za obrazovanje i obuku odraslih.

(2) Polaznicima obuke za odrasle naplaćuje se naknada za obuku. Visinu naknade utvrđuje i donosi školski odbor, uz saglasnost nadležnog ministarstva obrazovanja.

(3) Škole mogu primati finansijsku i drugu pomoć za unapređenje rada, poboljšanje uslova školovanja i sve druge potrebe škole. Ova pomoć ne smije ni na koji način biti uslovljena.

Član 22.

(Razvoj novih organizacionih oblika)

Uz odobrenje nadležnih obrazovnih vlasti, škole mogu razvijati nove organizacione oblike i primjenjivati nove pristupe u sadržaju i metodu stručnog obrazovanja s ciljem uvođenja korisnih promjena u sistem srednjeg stručnog obrazovanja i obuke.

DIO ČETVRTI - PRAĆENJE I NADZOR NAD PRIMJENOM OVOG ZAKONA

Član 23.

(Nadzor)

(1) Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Ministarstvo civilnih poslova BiH.

(2) Nadležne obrazovne vlasti, u okviru svoje nadležnosti, odgovorne su za provođenje kao i za praćenje i nadzor nad primjenom ovog zakona.

DIO PETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 24.

(Obaveza usklađivanja zakona)

Svi zakoni u entitetu Republici Srpskoj, kantonima u Federaciji BiH i Brčko Distriktu BiH kao i drugi odgovarajući propisi kojima se uređuje organizacija srednjeg stručnog obrazovanja i osposobljavanja bit će usaglašeni s odredbama ovog zakona, najkasnije u roku od šest mjeseci nakon njegovog stupanja na snagu.

Član 25.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH broj 232/08
23. jula 2008. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Niko Lozančić, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH
dr. **Mladen Ivanić**, s. r.
